

1986-05-05

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I NORRBOTTENS LÄN
BD 14 ALESJAURE-PÄKKETAN, KIRUNA KOMMUN

Karta: 30J S0

Läge:

Area: 65 000 ha
varav ha land
och ha vatten

Naturgeografisk region:

49a Fjäll-Lapplands kontinentala skogs- och fjällviddregion.
52a Norra barrskogs-Lappland.

Landskapsformer: Fjäll. Förfjällområde. Bergkullerlätt.

Terrängformer: Blockdelta, issjöstrandlinjer. Moränbacklandskap.

Vegetationstyper: Fjällhed, barrskog, blandskog, kärr, blandmyr, strand-
vegetation, sötvattenvegetation.

Intresseaspekter (ej rangordnade): E Z O G B

Urvalskriterier (förutsättningar för områdets naturvärde):

- A Framstående exempel på naturliga och mångformiga skogsekosystem med långvarig kontinuitet
- B Otillgängligt och väsentligen opåverkat område
- C Förekomst av hotade naturtyper, fauna och sällsynta former
- D Delvis rikflora och fauna

Förutsättningar för att områdets naturvärde skall bibehållas:

Karaktären av obrutet fjäll och urskog bevaras.

Planering och säkerställande:

Ingår delvis i Rostå obrutna fjällområde. Naturreservat finns för Alajaure (17 000 ha). Säkerställande av urskogsområdena pågår.

Området berör område av riksintresse för friluftsliv nr 1

och område av riksintresse för kulturminnesvård nr

1986-05-05

BD 14

Områdets huvuddrag:

Alesjaure-Påkketan ligger ca 10 km norr om Kiruna och gränsar mot drygt 30 km av Torneälven nedströms Torne träsk. Området sträcker sig sedan österut i stort sett längs gränsen för sammanhängande barrskog (se urskogsområdena Påkketan och Vittangi).

Områdets topografi är starkt bruten och de djupt nedskurna dalarna är nästan undantagslöst orienterade i nord-sydlig riktning i västra delen. I området finns tre isolerade berg som når över skogsgränsen. Av dessa är Lulep Patsajäkel det högsta (782 m ö h) och här finner man de flesta fjällhedsytorna i området. Vid Korttovaara finns välutvecklade issjöstrandlinjer och vid Lulep Vuolusjaure och Raskajaure finns mindre blockdeltan. Blockdeltan är mycket sällsynta i Sverige. Geologin i området domineras av två bergartsgrupper, nämligen gabbro och den s k Vakkoserien, som består av lagrade bergarter. I områdets nordligaste del, kring Vatjanjarka, finns serpentinförekomster som medfört att fjällbjörk här ställvis saknas nedanför den klimatiskt betingade gränsen.

Området som är otillgängligt är till större delen skogbevuxet. Tallhedar ofta glesa, med en undervegetation av alltifrån mossor och blåbärsris till enbart lavar dominerar. Tallskogen är ofta brandpräglad och urskogsartad. Längst i NV samt på lågfjällens sluttningar tar hedbjörkskog över handen. Lågfjällens toppar täcks av fjällhedar. Lulep Patsajäkel hyser de största fjällhedsytorna. De flesta sjöarna i området är oligotrofa, men även dystrofa sjöar och någon mindre mesotrof-eutrof sjö finns också. De stora sjöarna, Alajaure och Jekejaure genomrinnas av Torneälven. De är långgrunda och kantas av breda videbälten och lövskogsbårder. Blandmyrar är vanliga i området och några palsar finns också. Rikkärr återfinns i anslutning till bäckar och ett system av små sjöar centralt i västra området. Här finns också artrika och frodiga högörtängar. Isvedel, som är en kalkgynnad fjällväxt, växer rikligt i detta område.

Faunan är artrik. Älg, björn, lodjur och räv finns i området, sannolikt med fasta stammar, och järv har observerats. De gamla skogarna och deras torrakor är viktiga för fågellivet och t ex har flera sällsynta rovfåglar rapporterats. Rautasälvens delta är ett utmärkt häckningsområde för änder och vadare. På våren samlas andfåglar, framför allt sångsvan, i vakar i Torneälven, speciellt i anslutning till tre forsar. Områdets mångformiga vegetation indikerar även ett artrikt insektsliv.

Påkketan urskogsområde (19 000 ha). Påkketan gränsar i norr och öster mot barrskogslösa tundraområden, åt väster mot lågfjällryggar och åt söder mot skogsmarker. Inom området finns lågfjäll och berg, långsträckta dalgångar samt en mängd större och mindre sjöar.

Knappt två tredjedelar av området är barrskogsbevuxet. Tallen dominerar fullständigt utom lokalt vid Sevujärvisjöarna där gran är beståndsbildande. Huvuddelen av tallskogen är mycket gles, ofta björkblandad. Mer väl-

1986-05-05

BD 14

slutna och virkesrika bestånd finns dock i den södra delen där berggrunden på vissa håll är kalkförande. Här kan skogstypen utgöras av frisk-fuktig örtristyp medan frisk ristyp dominerar i övrigt.

Stora delar av området skogar är tydligt brandpåverkade. I sydväst dominerar relativt unga successioner uppkomna efter omfattande bränder. I sydost är skogen ofta flerskiktad med stor åldersspridning och med ställvis rik inblandning av grovstammiga träd upp mot 100 cm i brösthöjdsdiameter. Denna beståndstyp påträffas från sänkan runt Påkjetanjaure till områdets gräns i sydost. Nämnvärda huggningar har inte förekommit och särskilt den sydöstra delen med flerskiktad skog har anslående urskogskaraktär.

Vittangi urskogsområde (15 000 ha). Området utgörs i huvudsak av bergkullslätt med tre större, åtskilda bergsmassiv. Mellanliggande marker består av flacka myrvidder med inslag av kulliga moränlandskap och småsjöar. Området har en öst-västlig utsträckning om ca 3 mil längs den barrskogsbildande gränsen i norra Lappland. Det ansluter i väster mot Påkjetanområdet, vilket, fortsätter längs barrskogsgränsen ytterligare ca 3 mil mot nordväst.

Knappt tre fjärdedelar av området är barrskogsbevuxet. Granskog, ofta björkblandad, dominerar åt norr och på de västra lågfjällens sluttningar. I övrigt överväger tallskog och barrblandskog. En stor del av bestånden håller låg-mycket låg slutenhet och låga virkesförråd. I barrblandskogen och tallskogen förekommer dock ofta ett inslag av mycket gamla, grova tallar som trots impedimentkaraktären i övrigt ger en viss storskogsprägel åt området. Frisk ristyp dominerar men även torr resp fuktig ristyp är vanliga. Området är obetydligt påverkat av huggningar.

Värdeomdöme:

Området är otillgängligt och därigenom både ostört och orört, vilket är av stor vikt för växt- och djurlivet. I området finns två blockdeltan, en sällsynt förekomst i Sverige. Urskogsområdena är högklassiga tack vare sin mångformighet, arealstorlek och låga grad av kulturpåverkan. Områdena har även dokumenterat högt värde för urskogsgynnad hotad fauna.

Anmärkningar:

Området överlappar delvis riksobjektet Torneälven (se BD 15.1). Inom området finns ett klass I objekt och två klass II objekt enligt Geomorfologiska fjällkarteringen. Området är botaniskt-zoologiskt dåligt känt.

Området ingår delvis i faunaområdet "Vittangijärvi-Pirttimysvuoma" (värdeklass 1).

1986-05-05

BD 14

Referenser:

Emanuelsson, U & Wijk, S, 1979: Alajaureområdet. Översiktlig naturinventering. Länsstyrelsen i Norrbottens län, planeringsavdelningens rapportserie 179:13.

Melander, O, 1977: Geomorfologiska kartbladet 30J Rensjön. Beskrivning och naturvärdesbedömning. SNV PM 858.

SNV 1981: Faunaområden i fjällregionen. Kartläggning av de hotade arternas viktigaste tillflyktsområden SNV PM 1295.

Lövgren, R, 1984: Urskogar. Inventering av urskogsartade områden i Sverige. Del 5 Fjällregionen SNV PM 1511.